

Arnavutluk Ülkede Raporu

İskenderun Ticaret ve Sanayi Odası

27.11.2019

Arnavutluk Haritası

1-ÜLKE KÜNYESİ	
RESMİ ADI	Arnavutluk
BAŞKENTİ	Tiran
DEVLET BAŞKANI	Ilir Meta
BAŞBAKAN	Edi Rama (Sosyalist Parti)
RESMİ DİL	Arnavutça
DİN	%57 Müslüman; %2 Bektaşî; %10 Katolik; %6,7 Ortodoks; %5,5 (din belirtmeksizin) inançlı; %2,5 ateist; %14 yanıtız
NÜFUS	2.93 milyon (2018 nüfus sayımı)
ETNİK YAPI	% 82,6 Arnavut, % 0,9 Yunanlı (ağırlıklı güneyde), %1 diğeri, % 15,5 (tespit edilemeyen)
BÜYÜKELÇİLER	T.C. Tiran Büyükelçisi Murat Ahmet YÖRÜK Arnavutluk Ankara Büyükelçisi Genti GAZHELİ
KEK BAŞKANLARI	Gençlik ve Spor Bakanı Sayın Mehmet Muharrem Kasapoğlu/Arnavutluk Maliye ve Ekonomi Bakanı Anila Denaj
MUADİL KURULUŞ	Arnavutluk Ticaret ve Sanayi Odaları Birliğı (UCCIAL) Ines MUCOSTEPA
İKİLİ ODA	2 Aralık 2019 tarihinde gerçekleştirilecek Arnavutluk-Türkiye Ekonomi ve Yatırım Forumu açılış oturumunda Birliğimiz Başkanı M. Rifat Hisarcıklıoğlu ve Arnavutluk Ticaret ve Sanayi Odaları Birliğı Başkanı Ines Mucostepa tarafından imzalanacaktır.
İŞ KONSEYİ	Mehmet USTA, Aktif Yatırım Bankası YK Başkan Vekili Nikolin JAKA, Tiran Sanayi ve Ticaret Odası Başkanı

2-TEMEL EKONOMİK GÖSTERGELER (2018)	
GSYİH (Nominal)	15,2 milyar ABD Doları
KİŞİ BAŞINA GSYİH (Nominal)	5.290 ABD Doları
GSYİH BÜYÜME HIZI (Reel)	%4.2
PARA BİRİMİ&DÖVİZ KURU	Lek 1 ABD Dolar = 110,99 Arnavutluk Leki (22 Kasım 2019 itibariyle)
İHRACAT	2.261 milyar ABD Doları
İTHALAT	5.826 milyar ABD Doları
DÜNYA BANKASI İŞ YAPMA KOLAYLIĞI SIRALAMASI (2020)	82 (Türkiye 33. Sıradadır.)
İHRACATINDA BAŞLICA ÜRÜNLER (%)	Ayakkabılar, getrler, tozluklar ve benzeri eşya (20,7), örülmemiş giyim eşyası ve aksesuarı (12,7), mineral yakıtlar ve yağlar (8,8), örme giyim eşyası ve aksesuarı (8,7), demir ve çelik (8,5)
İTHALATINDA BAŞLICA ÜRÜNLER (%)	Mineral yakıtlar ve yağlar (17,6), nükleer reaktörler, kazanlar, makinalar (7), demiryolu hariç motorlu kara taşıtları (6,3), elektrikli makina ve cihazlar (6,1), plastik ve ürünleri (3,4)
İHRACATINDA BAŞLICA ÜLKELER (%)	İtalya (%54,5), Sırbistan (%7,8), İspanya (%5,6), Yunanistan (%4,3), Almanya (%4,1), Türkiye %0,8 oran ile 16. sırada yer almakta.
İTHALATINDA BAŞLICA ÜLKELER (%)	İtalya (%26,5), Almanya (%7,5), Türkiye (%7,5) , Yunanistan (%7,4), Çin (%7,3), İspanya (%2)
BAŞLICA SANAYİ DALLARI	Gıda ve tütün ürünleri, tekstil ve giyim, kereste sanayi, petrol sanayi, çimento sanayi, kimyasallar, madencilik, temel metaller
BAŞLICA TARIMSAL ÜRETİM	Buğday, mısır, patates, sebze, meyve, şeker pancarı, üzüm, et ürünleri, süt ürünleri
MADENLER VE YERALTI KAYNAKLARI	Petrol, doğalgaz, kömür, boksit, kromit, bakır, demir cevheri, nikel, tuz, kereste, hidroelektrik

3- TEMEL EKONOMİK GÖRÜNÜM (2012-2018)

Yıl	Nominal GSYİH (Milyar \$)	Kişi Başına Gelir (\$)	Büyüme Oranı (%)	Enflasyon Oranı (%)	İhracat (Milyar \$)	İthalat (Milyar \$)
2012	12,3	4.277	1,4	2,0	1,9	4,8
2013	12,8	4.437	1,1	1,9	2,3	4,8
2014	13,2	4.574	1,8	1,6	2,4	5,2
2015	11,4	3.930	2,8	1,9	1,9	4,3
2016	12,1	4.203	3,4	1,3	1,9	4,6
2017	13	4.545	3,8	2,0	2,2	5,8
2018	15,1	5.261	4	2,0	2,6	5,4

Serbest Pazar ekonomisi ve çoğulcu demokrasiye 1991 yılında geçen Arnavutluk, ekonomik kurumlarının işleyişinde ve ekonomide üretime dayalı ve sürdürülebilir büyümenin sağlanmasında ciddi sorunlar yaşamaktadır. Artan dış ticaret ilişkileri ve doğrudan yabancı yatırımların etkisiyle ekonomide nispi bir canlanma görülmekle birlikte, mali konsolidasyonun sağlanması, kayıt dışı ekonominin dizginlenmesi, üretimin artırılması, istihdam pazarının ve iş ortamının ıslahındaki çabalar yeterince sonuç vermemektedir.

Ulusal gelirin önemli bir kısmı tarım ve hizmet sektörü gelirleri, dış yatırımlar ve işçi dövizlerinden oluşmaktadır. “*Trans-Adriyatik Boru Hattı (TAP) Projesi*” kapsamında yapılan yatırımların da etkisiyle yabancı yatırımlarda artış sağlanmıştır.

Ülkeye doğrudan yabancı yatırımı çekme karşısındaki en büyük engel, yasal düzenlemelerin ve bürokrasinin yarattığı sıkıntılar ile ülke geneline yayılmış olan yolsuzlukla mücadelede yetersiz kalınmasıdır. Arnavutluk, bu sorunları aşmak üzere AB ile bütünleşme hedefinin de yönlendirmesiyle ülkede hukukun üstünlüğünü teminen yasal reformlar üzerinde yoğunlaşmıştır.

4- TÜRKİYE-ARNAVUTLUK İLİŞKİLERİ

4.1. Türkiye- Arnavutluk Siyasi İlişkiler

Arnavutluk için "*stratejik ortak*" olarak algılanan ülkemiz, bölgesel güç ve güvenilir bir NATO müttefiki olarak tanımlanmaktadır. Arnavutluk’la bölgesel ve uluslararası konulara yaklaşımlarımız büyük ölçüde örtüşmekte, düzenli ve sık aralıklarla karşılıklı üst düzey ziyaretler gerçekleştirilmektedir.

4.2 Türkiye-Arnavutluk Ekonomik İlişkileri

Yıllar	İhracat	Değişim (%)	İthalat	Değişim (%)	Hacim	Denge
2006	214.241	12,1	12.571	-22,6	226.812	201.670
2007	294.508	37,5	23.842	89,7	318.350	270.665
2008	305.737	3,8	36.697	53,9	342.434	269.040
2009	273.315	-10,6	4.694	-87,2	278.009	268.621
2010	241.066	-11,8	86.859	1.750,4	327.925	154.207
2011	270.630	12,3	125.916	45,0	396.546	144.715
2012	255.950	-5,4	98.989	-21,4	354.939	156.961
2013	266.544	4,1	82.390	-16,8	348.934	184.154
2014	318.541	19,5	96.281	16,9	414.822	222.260
2015	287.374	-9,8	49.578	-48,5	336.952	237.796
2016	304.606	6,0	20.602	-58,4	325.208	284.004
2017	387.116	27,1	24.166	17,3	411.282	362.950
2018	408.862	5,6	22.163	-8,3	431.025	386.699
2018 / (1-8)	256.246	-0,2	15.019	-7,5	271.264	241.227
2019 / (1-8)	308.423	20,4	13.369	-11	321.792	295.054

Türkiye ile Arnavutluk arasındaki ticari ilişkiler 22 Aralık 2006 tarihinde Tiran’da imzalanan Serbest Ticaret Anlaşması çerçevesinde yürütülmektedir. Anlaşma 1 Mayıs 2008 tarihinde yürürlüğe girmiştir.

Son dönem itibariyle ticari ilişkilerimiz değerlendirildiğinde; 2018 yılında Arnavutluk’a ihracatımız, bir önceki yıla göre %5,6 oranında artarak 408 milyon dolar olarak gerçekleşmiştir. Yine 2018 yılında Arnavutluk’tan ithalatımız ise, bir önceki yıla göre %8,3 oranında azalarak 22 milyon dolar olmuştur.

Yine 2018 yılında Arnavutluk, ülkemizin en çok ihracat yaptığı ülkeler arasında 66. sırada, en çok ithalat yaptığı ülkeler arasında ise 113. sırada yer almıştır.

Türkiye’nin Arnavutluk’a ihracatında başlıca ürün grupları tekstil ürünleri, giyim eşyası, demir ve çelik, elektrikli makine ve cihazlar ile hububat ve mamulleridir.

Ülkemizin Arnavutluk’tan ithalatında başlıca ürünler arasında ise ayakkabı ve benzeri eşya, hayvansal ve bitkisel hammaddeler, demir dışı metaller, demir ve çelik, giyim eşyası, metal cevherleri ile enerji üreten makine ve cihazlar yer almaktadır.

Turizm 2017 yılında 103.593 Arnavut turist ülkemizi ziyaret etmiştir. 2018 yılında ise, bu rakam 125.935’e ulaşmıştır.

7- TÜRK FİRMALARININ ÜSTLENDİĞİ MÜTEAAHİTLİK PROJELERİ

Türk müteahhitleri Arnavutluk'ta bugüne kadar yaklaşık 1,7 milyar dolar tutarında 27 adet proje üstlenmiştir. Söz konusu işletmelerde 8.000 Arnavutluk vatandaşı istihdam edilmektedir.

8- POTANSİYEL İŞ VE YATIRIM ALANLARI

Arnavutluk ekonomisi ithalata dayalıdır. Pazarın küçük olması (2,8 milyon nüfus ve 15 milyar dolar GSYH), İtalya ve Türkiye ve Yunanistan gibi önemli üretici ülkelere yakın olması nedeniyle yerli üretim gelişmemektedir. Arnavutluk ve benzer ekonomik yapıya sahip diğer Balkan ülkeleri (Kosova, K. Makedonya, Karadağ) ticari bakımdan firmalarımız için ihmal edilemeyecek bir Pazar imkanı sunmaktadır.

Ülkenin coğrafi konumu ve düşük işçilik maliyetleri gibi avantajları sayesinde Batı Avrupa pazarlarına çalışan firmalarımız için de önemli lojistik avantaj sunmaktadır. Türkiye'den ham ya da yarı mamul şekilde Arnavutluk'a getirilecek eşyalar işlenerek mamul şekilde kısa sürede büyük pazarlara sunulma imkanı bulunmaktadır.

Arnavutluk'ta son yıllarda turizm de hızlı bir gelişme göstermektedir. Yabancı ziyaretçi sayısı son yıllarda ortalama a%20 oranında artmış olup, 6 milyonu bulmaktadır. Ancak bu ziyaretçilerin yaklaşık 4,5 milyonu denize kıyısı olmayan komşu K. Makedonya ve Kosova'dan kısa süreliğine gelen ziyaretçilerden oluşmaktadır. Vlora şehrinde Yunanistan sınırındaki Saranda'ya kadar uzanan İyon denizi sahilleri el değmemiş güzellikleri ile ünlüdür.

Bununla birlikte ülkede henüz uluslararası zincir oteller, büyük resortlar ve tatil köyleri bulunmamaktadır. Ülkedeki altyapı eksiklikleri ve mülkiyet/arazi sorunları turizm sektörünün önündeki en büyük engeldir.

9- HATAY VE ARNAVUTLUK ARASI DIŞ TİCARET İLİŞKİLERİ

Hatay ile Arnavutluk arasındaki dış ticaret verilerine değinmek gerekirse; 2019 yılının ilk dokuz aylık döneminde Hatay'dan 771.092 dolarlık ihracat yapılırken, yılın aynı döneminde hiç ithalat yapılmamaktadır. Bölgemizden Arnavutluk'a demir çelik, boru ve tekstil ürünleri ihraç edilmektedir.